

Tekniska nämnden

Remiss - Använd det som fungerar SOU 2021:26

Svar på remiss

Tekniska kontoret ställer sig huvudsakligen positiv till den slutsats som utredningen kommer fram till. Att införa ett pantsystem för mobiltelefoner tycks vara både ineffektivt och dyrt med tveksamma miljövinster. En pant är inget som direkt påverkar den kommunala hanteringen men det är otvetydigt så att kommunen är en källa för informationssökning hos medborgare. Vid ett ologiskt och krångligt system kommer kommunerna att få en ökad börda att förklara systemet för dess användare.

Samtidigt kan ju konstateras att utredningen fastställer att insamlingen kommer att genomföras av de uttjänta mobiltelefonerna. Det som sker just nu är bara en fördröjning, en tidsförskjutning som får till följd att insamlingsmålen inte uppnås. Att svenska hem fungerar som mellanlager för dessa enheter är ju inget problem i sig. Samhället kommer att ha behov av de metaller som telefonerna innehåller under överskådlig tid. I utredningen skrivs att "En tidigare lagd materialåtervinning medför att de återvunna resurserna kan cirkuleras flera gånger och därmed minska efterfrågan på ny råvara." Det är framförallt metaller som ska recirkuleras. Antalet gånger de kan cirkuleras påverkas inte hur snabbt de kommer tillbaka i kretsloppet. Detta påstående är alltså fel. Om de återförs kretsloppet i ett senare skede är ingen skada skedd. Vill regeringen uppnå ökad återanvändning krävs dock andra insatser. Alla vet att elektronik snabbt blir föråldrad.

Samtidigt kommer utredningen fram till ett antal slutsatser som tekniska kontoret ställer sig tveksamma till. De redovisas nedan.

Utredningen befarar att en ökad insamling skulle hota en andrahandsmarknad. Tekniska kontoret är av uppfattningen att om det finns en efterfrågan på begagnade telefoner kommer också utbudet att följa med.

Här krävs insatser för att efterfrågan skall öka på begagnade telefoner från både privata och offentliga aktörer.

Tekniska kontoret finner det märkligt att utredningen inte på ett tydligare sätt tar fasta på att omsorg om den personliga information som finns eller funnits lagrad på telefonen är en avgörande faktor för att inte lämna den vidare. Bara i en bisats nämns att detta behöver lösas. Med den mycket snabba utveckling, som också konstateras i utredningen, sker idag väldigt mycket just via telefonen. Allt från bankärenden och resehandlingar till fotografering och läkarbesök hanteras i den smarta telefonen. Att hitta ett tillförlitligt sätt som skapar förtroende för att eventuellt innehåll i telefonen hamnar i orätta händer är en viktig nyckel till ökad insamling. Att då inte ta tillfället i akt och föreslå vidare utredningar med detta tema är därför olyckligt.

I fråga om egenkontroll som tas upp i 5.2.10 är tekniska kontoret av uppfattningen att denna behöver kompletteras med en oberoende tillsyn av lämplig myndighet. Allt som ofta brister den tillsyn som ska garantera att egenkontrollen är korrekt och det riskerar att tillsynsmyndigheten är helt beroende av utförarens egenkontroll. Mindre nogräknade aktörer har då lättare att undslippa granskning och kan konkurrera ut seriösa dito.

Under 5.2.11 välkomnar tekniska kontoret att uppgifter skall vara tillgängliga. Det tvingar aktörerna att tillse att de faktiskt har dessa uppgifter och en granskning av både myndigheter och andra samhällsinstanser blir möjlig. Vid eventuella förändringar eller justeringar i systemet blir processen mycket lättare om systemet är transparent. Jämför svårigheterna med tidningsinsamlingssystemet där ingen har den samlade informationen om systemet i ett läge där politiska beslut förändrar ansvarsfrågan.

Utredningens resonemang om pantbevis väcker frågetecken. En nivå på 100 kronor är en tiopotens mindre i pant jämfört med dryckesförpackningar. En sådan liten summa torde inte locka till ökad insamling. Ett undermåligt ekonomiskt incitament i systemet för alla parter riskerar att krav och förslag höjs att det ska övergå till kommunalt ansvar. Utredningen fastslår att enskilda privata aktörer ofta skapar miljöproblem och suboptimerar verksamheten. Den logiska följden torde vara att det krävs ett välfungerande logiskt system. Det tycks inte vara genomförbart med ett pantsystem. Tekniska kontoret är inte emot ett ökat kommunalt ansvar men önskar inte att ta över ansvaret för ett havererat system. Kommunernas avfallshantering

sköts med full insyn, utan vinstintresse och med inriktningen att maximera samhällsnyttan så det är föga förvånande om röster skulle höjas på kommunalisering såsom skett med andra fraktioner.

Det resonemang som förs i 6.6 är motstridigt. Det sägs att merparten av den småelektronik som lämnas till återvinningscentraler är söndriga, ickefungerade produkter. Samtidigt konstateras att konsumenter väljer att lämna fungerade produkter till återvinningscentraler. Och till sist konstateras att "en inte obetydlig andel skulle vara möjlig att återbruka". Här skulle ett mer stringent resonemang vara välkommet.

Anna Tengelin Skoog

David Johannesson
VA-Avfallschef